

هه ئسه نگاندن (التقويم) (Evaluation)

ثورندايك Thorndike پیناسهی دهکات و دهلی (بریتییه لهوهر گرتنی کومه ئیک له بریار له سهر

رادهی سهرکهوتن و به رهو پیش چوونی قوتابی).

به لام (ئیبیل Ebel) دهلی هه ئسه نگاندن بریتییه له (حوکمدان له سهر گرتنی و هه بوونی) مانه وهی

سودی نهم کارهی پیوانه کرداوه له ریگای نمره کانی تاقیکردنه وه)

به لام (گرونلاند Gronlund) دهلیٰ هه ئسه نگاندن (کاریکی ریک و پیکه بو دیاری کردنی رادهی
هینانه دی ئامانجه په روه رده ییه کان).

به تیبینی کردنی ئهم پیناسانهی رابوردوو ، دهرده که ویت که وا هه ئسه نگاندن بریتیه له (حوکم
دانیکی نرخى (ژماره یی) ه له سه ر ئه نجامه کانی پیوراو به لام له ژیر پیوه ریکی دیاری کراو.

ئەگەر تاقىکردنە ۋە كەمان ئە نجام دا ئە سەر چەند قوتابىيەك ۋە چەند نمرە يەكى جياوازيان بە دەست
هينا (ئەم نمرانە پيوانە يە) ، ئەوا دەتوانين حوكم بەدەين ئە سەر نمرە ي (۹۰) بە بەرز ۋە نمرە ي
(۶۵) مام ناوہندی ۋە نمرى (۴۰) لاواز ، بە لام ئەم حوكمانە دەبى بەدریت بە گویرە ي پيۋەر يكى ديارى
كراو ، ئەم پيۋەرە پى ي دەگوترى ((محك)) بۆنمونه ناوہندە ژمارە ي نمرە ي قوتابىيەكان كە (۵۰)
يە .

هەندىك ئە پىپۇرانى پىوانەو وھەئسەنگاندىن وەك (بلوم) وە (تېرنىك) لايە نىكى تر دەخەنە سەر

پىناسەكانى ھەئسەنگاندىن ئەوئش لايەنى بىرىار دانو چارەسەرىشە) ، واتە ئەو بەس نىە نىمە

بزانىن قوتابى پلەى نزمە يان پايەى نزمە ئە وانەيەك بەلكو دەبى پلاننىك دابندرىت بو چاك

کردنى پايەى يان پلەكەى يان چارە سەرکردنى كىشەكانى.

وه زور جار تيڪهڻ دهڪريٽ له نيوان چه مڪي هه ٿسه نگاندن (التقويم) له گهڻ نر خاندن (التقييم)

چونڪه هه ردوو چه مڪ ماناي ٿه وه دهگه يه نيٽ كه بریتين له ڪو ڪردنه وهی زانياری و به يانات له

بوار يڪه وه به ٿماره ، واته ديارى ڪردنى نرخی شتيڪ به لام هه ٿسه نگاندن فراوانتره چونڪه بيڄگه له

ديارى ڪردنى نرخی يان پايه چاره سهر ڪردنى ڪيشه ڪانيس دهگريٽه وه پاشي پيوانه يان و ديارى ڪردنى

خاله ڪانى بي هيڙي (نقاط ضعف) بوبه هيڙ ڪردنيان.

-
ره‌شہ‌کافی ہہ لُسه‌نگاندن (خصائص التَّقْوِيم) .

۱- **بهردهوامی** : هه ئسه نگاندن کاریکی بهردهوامه وه وهستانی نیه ، هه ر له سه رهتای سالی خویندن تا کوّتایی سالّ وه تا کوّتایی خویندن.

۲- **هاوکاری** (هه ره وهزی) : له هه ئسه نگاندن هه ر که سیك په یوه ندی هه بیّت به فیّرکردن وفیّر بوون به شداری دهکات وهك ، ماموستا، قوتابی ، بهریوه بهری قوتابخانه ، سه ر په رشتیار، که سو کاری فیّر خواز.

۳- **فراوانی** : هه ئسه نگاندن هه موو لایه نه کانی په ره سه ندنی زانیاری (المعرفی) و جه سته یی (الجسمی)

وکومه لایه تی (الاجتماعی) قوتابی ده گریته وه ، جگه نه هه موو نه و لایه نانه ی په یوه ندیان هه یه به

بواری فیړ کردن وهک ستافی واته ووتنه وه ، پیویستیه کانی پروگرامی خویندن ، ونه م نه خشه یه ی هه ر

سی خالی رابردوو دیار ده کات.

هه‌سه‌نگاندن

هاوکاری

به‌رده‌وامی

فراوانی (هه‌مه‌لایه‌نی)

به‌شداری ده‌کات هه‌ر یه‌ک له

که‌س و‌کار

سه‌رپه‌رشتیار

به‌ریوه‌به‌ر

ماموستا

قوتابی

په یوه نډی نیوان پیوانه وهه لسه نگاندن
وتافیکردنه وه

أ- پەيوەندى نيوان پيوانە وھەئسەنگاندن

۱- پيوانە پيش ھەئسەنگاندنە ويناغەيە بوى بونمونه كە دەئيين نمرەى قوتابىەك (۴۰) ھ
ئە ماتماتىك ئەوہ پيوانەيە، بەلام كە دەئيين ئەم نمرەيە نمرەى كەوتنە يان دەرچونە
ئەوہ ھەئسەنگاندنە، واتە بريار دانەكە دەكەويته سەر ئە نجامى پيوانە.

۲- هه‌سه‌نگاندن فراوانتره له پیوانه ، چونکه نه نجامی هه‌سه‌نگاندن له تاقیکردنه‌وه و پیوه‌ر ده‌ستمان ده‌که‌ویت له‌گه‌ل چهند شتیکی تر وهک تیبینی کردن وچاو پیکه‌وتن پیوه‌ره‌کانی خه‌ملاندن ، به‌لام پیوانه هه‌میشه له تاقیکردنه‌وه و پیوه‌ره‌کان ده‌ست ده‌که‌ویت.

۳- پيوانه ديار كردنى ژماره ييه بو سمه ي پيوراو ، به لام

هه ئسه نگاندين حوكميكي ((برياريكي)) جوړى ده دات

ب- په یوه نډی نیوان تاقیکردنه وه وه ئسه نگاندن.

۱- تاقیکردنه وه کاریکی کوتاییه یهك لایه ن له لایه نه کانی قوتابی ده پیویت نه ویش لایه نی زانیاریه (المعرفی) ، به لام هه ئسه نگاندن هه موو لایه نیك وباریکی قوتابی ده گریته وه وهك په رتوکی خویندن ، ریگای واته وتنه وه ، پروگرام...

۲- تاقیکردنه‌وه یهك كهس یان لایهن پیی هه‌لدهستیت نه‌ویش به زوری ماموستایه كه پرسیاره‌كان داده‌نیٔ وکات و شوین دیاری دهکات بو تاقیکردنه‌وه نه‌وجا دهست دهکات به هه‌لچنین (تصحیح) به‌لام هه‌لسه‌نگاندن هاوکاریه و فراوانتره ، چونکه هه‌موو نه‌و كه‌سانه‌ی په‌یوه‌ندیان هه‌یه به‌ فی‌رکردن به‌شداري ده‌کهن له هه‌لسه‌نگاندن .

۳- تاقیکردنه‌وه کاریکی پیوانه‌ییه ، پیشکه‌وتن ، یان ده‌رچوون یان که‌وتن))
ده‌ر نه‌چوون)) ی دیار ده‌کات ، به‌لام هه‌سه‌نگاندن زیاتر له‌وه ده‌کات چونکه
پاشی دیاری کردن پلانی چاره‌سه‌ر کردنیش داده‌نییت.

گرینگی پیوان و هه ئسه نگانندن

۲- له بهر نه وهی دهست نیشانکردنی که مو کورټیه کان برگه یه کی سه ره کییه له
هه ئسه نگاندن به و هو یه وه ده توانین بیروکه یه کی باشمان هه بیټ له و بواره ی
تییدا کار ده که یین نه و جا نه و بواره چی قوتا بخانه بیټ یان به ریوه به رایه تی
یان پروگرامه کان یان په یوه ندی له نیوان داموده زگا په روه رده ییه کان بیټ .

۳- هەرلێپرسراویك له بواری پهروهردیهی ئه‌گهر پێوان و هه‌ئسه‌نگاندن له

كارهكان ئه‌نجام بدات ئه‌وا ده‌توانیت توانسته‌كاني خوی به‌هیزبكات و گه‌شه

به‌كاره‌كاني بدات .

٤- له کاتی ناگادارکردنه وهی خودی هه ئسه نگیندراو به ئه نجامی هه ئسه نگاندنه که ی

ئینجا ئه و ئه نجامه ئه گهر باش بیټ یان خراپ بیټ واده کات ئه و که سه پیدا چوونه وه

بو خوی بکات ئه گهر خراپ بیټ له هه مان کات دا بهردهوام بیټ ئه گهر باش بیټ .

۵- پيوان و هه ئسه نگاندن خزمه تيكي باشي كومه ئگا دهكهن بهو هويه وه دهتوانين نهو
ديارده خراپانهي ههيه دهستنيشاني بكهين و ئاگاداري خه ئك بكهينه وه بو داناني
چاره سهري گونجاو بو كه مكر دنه وه ي تيچوونه كان (نفقات) و كات و ماندوو بونيكي زور
لهم ديارده خراپانه .